

ZAWÓD FIZJOTERAPEUTY – ZAWODEM XXI WIEKU. ANALIZA PODSTAWOWEJ WIEDZY Z ZAKRESU FIZJOTERAPII WŚRÓD STUDENTÓW ROZPOCZYNAJĄCYCH STUDIA NA KIERUNKU FIZJOTERAPIA

The profession of Physiotherapist – profession of the 21st century. Analysis of basic knowledge of physiotherapy students starting a degree in Physiotherapy

EWELINA WOŹNIAK¹ A-F
PIOTR FEDEROWICZ¹ A-F
SZYMON WYSZYŃSKI¹ A-F
JOANNA PIOTRKOWICZ¹ A-F
TOMASZ HALSKI² A,C,D
ANNA BRZEK³ E,F

1 Studenckie Koło Naukowe przy Zakładzie Kinezylogii Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach
2 Państwowa Medyczna Wyższa Szkoła Zawodowa w Opolu, Opiekun SKN Biomechaniki Klinicznej
3 Kierownik Zakładu Kinezylogii Katedry Fizjoterapii Wydziału Nauk o Zdrowiu Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach, Opiekun SKN

A- przygotowanie projektu badania (study design), B- zbieranie danych (data collection), C- analiza statystyczna (statistical analysis), D- interpretacja danych (data interpretation), E- przygotowanie maszynopisu (manuscript preparation), F- opracowanie piśmiennictwa (literature search), G- pozyskanie funduszy (funds collection)

Streszczenie

Wstęp: Fizjoterapia stała się coraz częściej wybieranym kierunkiem studiów. Motywy i determinanty tego wyboru są bardzo zróżnicowane i indywidualne, jednak często wiążą się z zainteresowaniami tematyką medyczną, rzadziej z tradycją rodzinną i prestiżem przyszłego zawodu.

Cel: Ocena wiedzy z zakresu podstaw fizjoterapii dotyczącej rozpoczętego kierunku studiów kandydatów przyjętych na studia I roku fizjoterapii PMWSZ w Opolu.

Materiał i metody: Badaniami objęto 100 studentów I roku fizjoterapii w wieku od 18 do 23 lat ($19,65 \pm 3,5$). Badania przeprowadzono w październiku 2012 r. przy użyciu autorskiego kwestionariusza ankiety. Ankieta składała się z 15 pytań. Udział w badaniu był dobrowolny i anonimowy.

Wyniki: Na pytanie dotyczące przyczyn wyboru kierunku fizjoterapia 61% respondentów odpowiedziało, iż wiedzą na czym polega fizjoterapia i interesuje ich ta tematyka. Pomimo to 72% nie potrafiło prawidłowo określić czym jest kinezyterapia a 52% nie rozumiało terminu fizykoterapia.

Wnioski: Wiedza studentów dotycząca podstaw fizjoterapii rozpoczynających studia na kierunku fizjoterapia jest niska.

Słowa kluczowe: fizjoterapia, studia I stopnia, motywacja.

Summary

Introduction: Physiotherapy has recently become a frequently chosen field of study. The motivation of such choices is differentiated and individual, however, it is mainly related to the interests in medical themes and less frequently to family traditions and prestige of future profession.

Purpose: The assessment of knowledge concerning the field of study in candidates enrolled for the first year of physiotherapy in PMWSZ in Opole.

Material and Methods: The study included 100 of first year students of Physiotherapy Department aged 18- 23 (19.65 ± 3.5). The research was conducted in October 2012 using the author's questionnaire. It consisted of 15 questions. The participation in the examination was voluntary and anonymous.

Results: When asked about the reasons for the selection of physiotherapy 61% of respondents said that they knew what the physiotherapy is concerned with and they are interested in this subject. However the result of the questionnaire revealed that 72% of them could not correctly determine what kinezytherapy is and 52% of them did not understand the term physical therapy.

Conclusions: The knowledge concerning the background of physiotherapy in students beginning studies at The Department of Physiotherapy, in spite of the declared replies is proportionally low.

Keywords: physiotherapy, studies of the first degree, motivation.

Wstęp

Fizjoterapia jako kierunek studiów cieszy się wśród studentów coraz to większym powodzeniem i zainteresowaniem. Z każdym rokiem coraz więcej uczelni oferuje studentom podjęcie nauki na tym kierunku, nie tylko uczelnie medyczne czy akademie wychowania fizycznego, ale również uczelnie techniczne oraz prywatne. Wybór kierunku studiów jest ważną decyzją życiową, gdyż kształtuje przyszłą drogę zawodową młodych ludzi [1]. Teoria ograniczania i kompromisu Lindy Gottfredson mówi o tym, że w wyborze kierunku studiów kandydaci kierują się tożsamością płciową, zainteresowaniami oraz postrzeganiem prestiżu danego zawodu [2, 3]. Szanse na rozwój kariery zawodowej i status społeczny zawodu są podstawowymi aspektami analizowanymi przez przyszłych studentów przy dokonywaniu wyboru kierunku studiów [1]. Ważnym determinantem jest tradycja rodzinna, możliwości podnoszenia wiedzy oraz awansu [4, 5].

Cel

Celem badań była ocena wiedzy na temat podstaw fizjoterapii oraz zawodu fizjoterapeuty wśród studentów rozpoczynających I rok studiów na kierunku fizjoterapia w PMWSZ w Opolu.

Materiał i metody

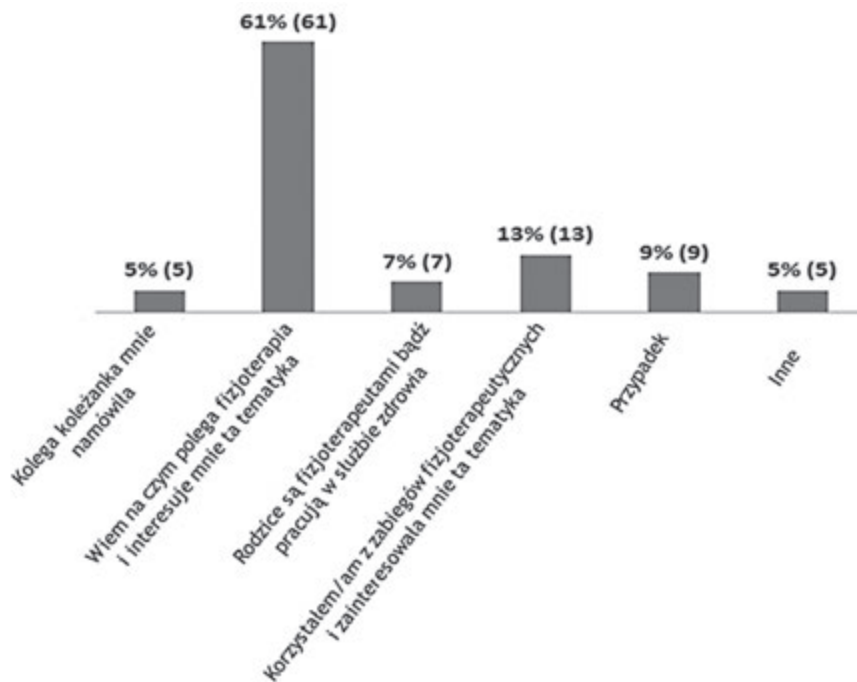
Badania przeprowadzono wśród 100 studentów I roku studiów stacjonarnych kierunku fizjoterapia w Państwowej Medycznej Wyższej Szkole Zawodowej

w Opolu. W ankiecie wzięło udział 78 kobiet oraz 22 mężczyzn w wieku od 18 do 23 ($19,65 \pm 3,5$). Wśród ankietowanych 58% zamieszkiwało miasta a 42% wieś. 59% badanych pochodziło z województwa opolskiego, 21% ze śląskiego, 9% z dolnośląskiego, 7% z łódzkiego, 2% z wielkopolskiego oraz 2% z małopolskiego.

Narzędzie badawcze stanowił autorski kwestionariusz ankiety składający się z 15 pytań, w tym 7 otwartych oraz 8 zamkniętych. Pytania dotyczyły determinantów wyboru kierunku studiów oraz podstawowych pojęć z zakresu fizjoterapii. Badania przeprowadzone zostały w październiku 2012 roku, na początku pierwszego semestru kształcenia. Udział w badaniu był anonimowy i dobrowolny. Wyniki badań zostały opracowane przy użyciu pakietu Microsoft Excel.

Wyniki

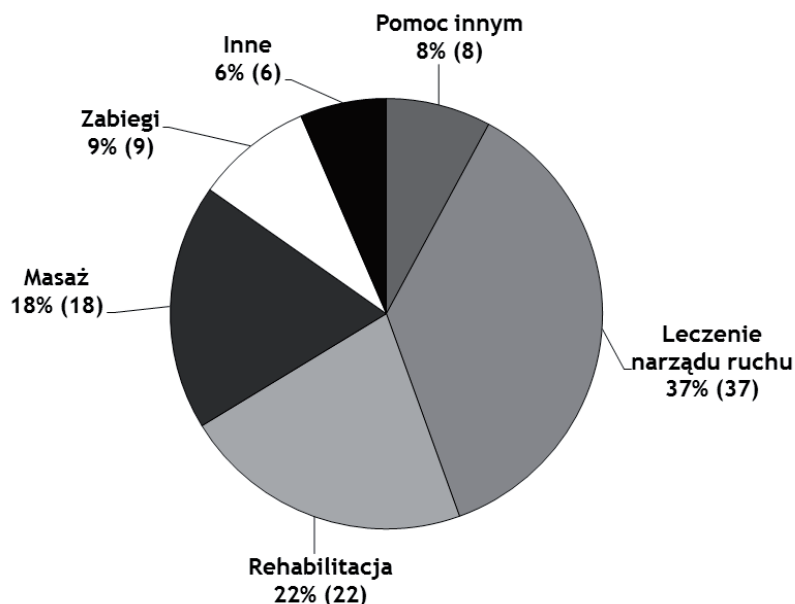
W pytaniu pierwszym poproszono respondentów o określenie motywu wyboru kierunku studiów. 61% ankietowanych zadeklarowało, iż wybrało taki kierunek studiów ponieważ wie na czym polega praca fizjoterapeuty i interesuje ich ta tematyka. 13% badanych korzystało kiedyś z zabiegów fizjoterapeutycznych i zainteresowała ich praca fizjoterapeuty. W 9% o wyborze kierunków zdecydował przypadek. U 7% ankietowanych rodzice są fizjoterapeutami lub pracują w ochronie zdrowia i fakt ten przyczynił się to do wyboru kierunku studiów. Co 20 ankietowany student podjął studia za namową kolegi lub koleżanki (wykres 1).

Wykres 1. Procentowe zestawienie wyników dotyczące przyczyn wyboru kierunku fizjoterapia

W pytaniu dotyczącym znajomości terminu fizjoterapia 78% badanych zadeklarowało, że wie co on oznacza. Termin ten określali jako: leczenie ruchem,

rehabilitacja, masaż, zabiegi, pomoc innym osobom (wykres 2).

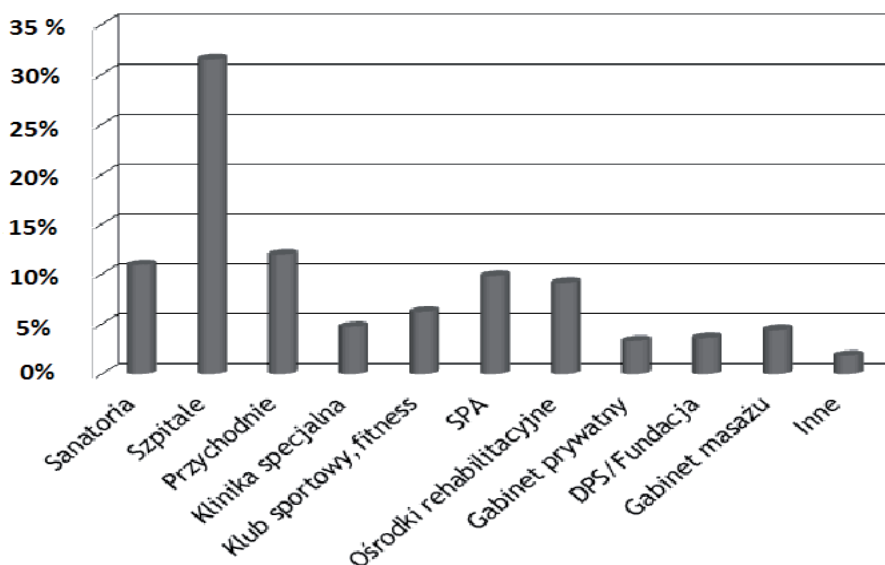
Wykres 2. Procentowe zestawienie odpowiedzi na pytanie: „Co Twoim zdaniem oznacza termin fizjoterapia?”

Pojęcie kinezyterapia w pełni znane jest tylko 28% ankietowanych, którzy prawidłowo odpowiadają, że jest to leczenie ruchem. Jedynie 8% respondentów przyznało, iż nie zna tego terminu. 42% uznało, iż są to zabiegi masażu, natomiast 22% - zabiegi typu światłolecznictwo, elektroterapia itd.

Powszechniej znanym wśród badanych jest termin fizykoterapii, o czym świadczy fakt iż 48% z nich prawidłowo odpowiedziało, że jest to dział medycyny zajmujący się zastosowaniem w leczeniu czynników fizycznych, takich jak: ciepło, światło, prąd. Pozostali respondenci udzielali błędnych odpowiedzi.

Następnie poproszono respondentów o wymienienie 3 miejsc, w których może pracować fizjoterapeuta. Ponad 30% respondentów wymieniło szpitale, 12% przychodnie, 11% sanatoria, 9% ośrodki i gabinety SPA, 8% specjalistyczne ośrodki rehabilitacyjne.

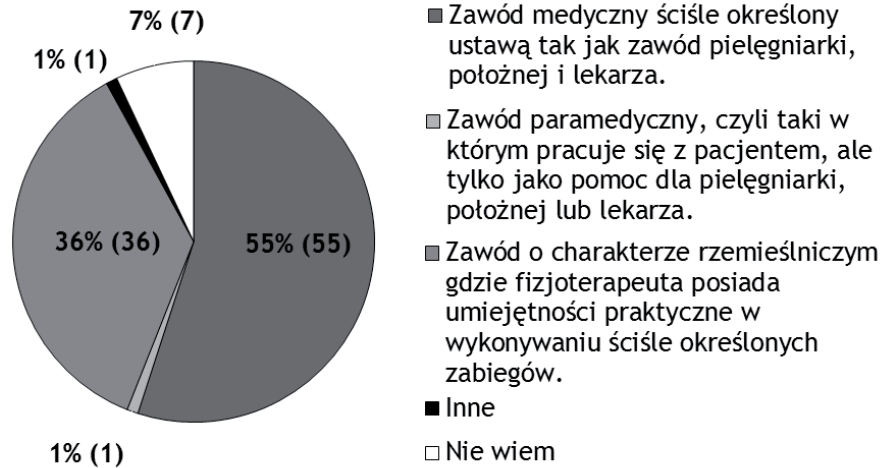
W pytaniu o cechy charakteru, jakimi powinien być obdarzony fizjoterapeuta respondenci uważają, że najważniejsze to: komunikatywność – 25%, cierpliwość – 21%, sumienność – 11%, empatia – 9% (wykres 3).

Wykres 3. Procentowe zestawienie odpowiedzi na pytanie: „Jakimi cechami osobowości powinien charakteryzować się fizjoterapeuta?”

55% ankietowanych uważa, że zawód fizjoterapeuty jest zawodem medycznym ściśle określonym ustawą. Za zawód o charakterze rzemieślniczym,

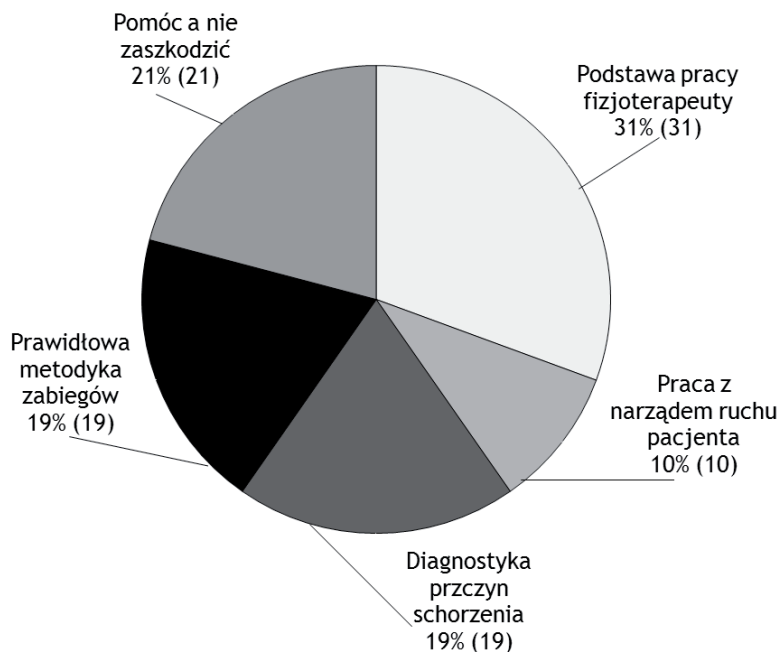
gdyż fizjoterapeuta posiada umiejętności praktyczne w wykonywaniu ściśle określonych zabiegów uznało go 36% respondentów (wykres 4).

Wykres 4. Procentowe zestawienie wyników pod względem określenia zawodu fizjoterapeuty

78% ankietowanych uznało, iż w pracy fizjoterapeuty przydatny jest szeroki zakres wiedzy z anatomii i fizjologii człowieka. Swoją odpowiedź uzasadniają tym, iż jest to podstawa pracy fizjoterapeuty lub, że wiedza

ta jest potrzebna, aby pomóc innym, a nie szkodzić. Umożliwia ona prawidłową metodykę wykonywania zabiegów bądź diagnostykę schorzenia (wykres 5).

Wykres 5. Procentowe zestawienie pod względem zasadności znajomości wiedzy z zakresu anatomii i fizjologii w pracy fizjoterapeuty

Dyskusja

W dostępczej literaturze istnieją badania dotyczące determinantów, którymi kierowali się respondenci w wyborze fizjoterapii jako kierunku studiów. Liczniejsze badania przeprowadzane były na innych kierunkach medycznych, takich jak: lekarski, pielęgniarstwo oraz ratownictwo medyczne [1, 4, 5].

Badania Maciąg i Sraga wykazują, że kandydaci w wyborze kierunku studiów kierują się zainteresowaniami oraz prestiżem zawodu [6]. W badaniach własnych wykazano podobne czynniki motywujące. Z kolei w badaniach Gotlib i wsp. ankietowani deklaruwali, że w podejmowaniu decyzji o podjęciu studiów na kierunku fizjoterapii kierowali się radami rodziców i znajomych, a także osób pracujących w zawodzie fizjoterapeuty. Jednakże ta sama grupa respondentów, spośród takich czynników motywujących, jak: zainteresowania, względy materialne, prestiż zawodu, tradycja rodzinna i moda, jako najważniejszy determinant wskazała zainteresowania [1].

Autorzy badań dotyczących hierarchii wartości, jakimi kierują się studenci zdrowia publicznego i fizjoterapii przedstawiają, że najważniejsze są wartości moralne, takie jak: miłość bliźniego, dobroć, szczerłość, prawdomówność. Kolejno wymieniano również: mądrość, wiedzę oraz inteligencję [7]. Podobnie można zinterpretować wyniki badań własnych, w których ankietowani twierdzą, iż najważniejszymi cechami, jakimi powinien charakteryzować się fizjoterapeuta są cechy moralne.

Wnioski

Wiedza na temat fizjoterapii studentów rozpoczynających studia na I roku kierunku fizjoterapia, pomimo deklarowanych odpowiedzi jest niska. Co 5 osoba, która podjęła te studia nie wie co oznacza termin fizjoterapia. PMWSZ w Opolu z uczelni regionalnej staje się uczelnią ogólnopolską, o czym świadczy fakt, że 40% studentów pochodzi spoza województwa opolskiego. Należałoby przeprowadzić badania o podobnej tematyce wśród studentów II roku, gdyż wyniki okazałyby się zapewne inne i pozwoliłyby to na określenie zwiększenia świadomości i wiedzy studentów i zapewne jej ewaluacji.

Piśmiennictwo

1. Gotlib J, Białoszewski D, Cabak A i wsp. Czynniki decydujące o wyborze studiów i wiedza dotycząca możliwości podejmowania pracy w zawodzie fizjoterapeuty wśród studentów różnych typów polskich uczelni. *Fizjoter Pol* 2009; 3 (4): 232-244.
2. Skarżyńska K, Gasparski P. Motywy wyboru studiów: orientacje wobec studiów i zawodu. *Przeł Psychol* 2001; 4 (44): 445-461.
3. Balcar B, Borkowska A, Czerw A, Gąsiorowska A, Nosal C.S. *Psychologia preferencji i zainteresowań zawodowych. Przegląd teorii i metod*. Warszawa: Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej Departament Rynku Pracy; 2006: 85-98.
4. Gotlib J, Białoszewski D, Cabak A i wsp. Postrzeganie zawodu fizjoterapeuty przez studentów I roku studiów I stopnia polskich uczelni o różnych profilach kształcenia. *Fizjoter Pol* 2009; 2 (4):109-121.

5. Lelińska K. Znaczenie socjologicznych teorii wyboru zawodu w pracy doradcy zawodowego. W: Bednarczyk H, Figurski J, Żurek M red. *Pedagogika pracy: doradztwo zawodowe*. Warszawa: Wyższa Szkoła Pedagogiczna ZNP w Warszawie, Instytut Technologii Eksploatacji w Radomiu; 2004: 114-123.
6. Maciąg J, Sraga M. Ocena skuteczności procesu kształcenia w szkole wyższej (w świetle badań absolwentów Akademii Wychowania Fizycznego w Katowicach). W: Skrzypek E red. *Jakość kształcenia w społeczeństwie wiedzy. Materiały konferencyjne*. Lublin: Wydawnictwo UMCS w Lublinie; 2006.
7. Wnuk M, Marcinkowski JT, Kalisz Z. Hierarchia wartości studentów zdrowia publicznego i fizjoterapii *Probl Hig Epidemiol* 2010; 91 (1): 169-171.

Adres do korespondencji:

Ewelina Woźniak
Zakład Kinezylogii Wydziału Opieki Zdrowotnej
Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach
ul. Poniałowskiego 15
40-055 Katowice
Tel. 886 860 180
E-mail: e.wozniak90@gmail.com

Praca wpłynęła do redakcji: 11.06.2013r.

Po recenzji: 04.07.2013r.

Zaakceptowana do druku: 03.08.2013r.